

Fina fynd

Klotullört *Filago vulgaris* har hittats i Borstahuset norr om Landskrona i Skåne. Det är Claes Petersson som har hittat och rapporterat fyndet som består av ett hundratal individ. Även i Maglarp, strax väster om Trelleborg, har klotullört hittats nyligen, nu av Lars Brander. År 2005 var den hotade klotullörten i Sverige känd från nio lokaler, alla i Skåne.

I slutet av augusti hittade Maria Carlsson en sällsynt kransalg, den rödlistade **uddslinke** *Nitella mucronata* i Norra Vixen nära Eksjö. Efter förra årets fynd av sjönajas i den intilliggande Södra Vixen (se SBT 6/2005) var förhoppningarna stora inför årets fältsäsong. Inga ytterligare sjöar med sjönajas hittades dock. Fyndet av uddslinke är det första i Småland.

I Natur i Norr (1/2006) beskriver Lage Sandgren en lokal för **limfrö** *Collomia linearis* vid järnvägsstationen i Vindeln i Västerbotten. Lage hittade arten där första gången 1987 och efter att ha varit borta några år hittades den igen år 2005. Limfrö är en liten, ettårig nordamerikansk ört som tillhör familjen blågullsväxter Polemoniaceae, och den har bara hittats på ett tiotal lokaler i Sverige.

I SBT:s norska motsvarighet Blyttia (2/2006) läser vi att en av världens mest sällsynta lavar, **värmlandslav** *Erioderma pedicellatum* som sedan 1960-talet är utdöd i Sverige, nu har hittats på en ny lokal i norska Hedmark, inte så långt från gränsen mot Dalarna. Kanske hoppet inte är borta att vi en dag åter ska få njuta av denna ädellav i Sverige.

I Lavbulletinen (1/2006) uppmärksammar Måns Svensson de speciella lavmiljöer som kan bildas under större kraftledningstorn, där metallhaltigt avrinningsvatten kan skapa markförhållanden som är giftiga för de flesta växter utom just vissa speciella lavar. Måns har bland annat gjort det andra fyndet i Sverige av **västlig metallav** *Veizdaea leprosa* i sydligaste Gästrikland.

Fältsippa *Pulsatilla pratensis* rapporteras som ny för Jämtland i Rödblåran (1/2006). Enligt Barbro Persson har den åtminstone sedan 1999 funnits i en välgkant längs väg 45 strax söder om Åsarna.

Uddslinke *Nitella mucronata*. Foto: Maria Carlsson.

En ny stor lokal för **ryssnarv** *Moebria lateriflora* hittades i början av juli 2005 av Christine Boyd-Larsson som själv beskriver sitt fynd i Nordrutan (1/2006). Över två tusen blommande exemplar hittades på en yta av ungefär ett kvarts hektar på Västra Knivskär i Haparanda skärgård, nästan så långt österut som det går att komma i Sverige.

Risets historia

Som de flesta vet finns det ju två huvudtyper av ris *Oryza sativa*: det klubbiga rundkorniga gröriset och den torrare långkorniga sorten. Båda typerna härstammar från den vilda gräsarten *Oryza rufipogon*, men ny forskning har visat att de två typerna är genetiskt mer olika än man tidigare trott, och att de domesticerades oberoende av varandra (PNAS 103: 9578). Den klubbigare japonica-typen odlades förmodligen först av kinesiska jägare-samlare längs Chang Jiang för 9000 år sedan, medan den långkorniga indica-typen härrör från trakterna söder om Himalaya. Vissa andra sorter, som det indiska basmatiriset, har kanske domesticerats oberoende av de övriga två, liksom den risart som tidigt odlades i Västafrika (*Oryza glaberrima*).

Det så kallade vildris vi kan köpa i affärerna kommer ursprungligen från Nordamerika och heter egentligen indianris *Zizania aquatica*. Det ska i sin tur inte förväxlas med vårt eget vildväxande vildris *Leersia oryzoides*.